

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

LEDEN

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Enciklopedija fizičeskoj kul'tury rebenka : deti s rasstrojstvom autističeskogo spektra / [Encyklopedie tělesné kultury dítěte : děti s poruchami autistického spektra] / Aleksandr Pavlovič Ščerbak -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 94, č. 9 (2022), s. 32-38.

Článek je věnován zvláštnostem cvičení adaptační tělesné kultury u dětí s poruchami autistického spektra. Je představeno základní dělení autistických dětí do skupin. Dále autor uvádí směr, úkoly a prostředky adaptační tělesné výchovy pro tyto děti a popsány jsou i možné metodiky tělesných cvičení pro děti s autismem.

tělesná výchova ; cvičení ; pohybová aktivita ; postižený ; handicap ; mentálně postižený ; autismus ; předškolní dítě ; předškolní věk ; adaptace ; metodika ; poruchy autistického spektra ; Rusko ; tělesná kultura

<http://katalog.npmk.cz/documents/526072>

2.

Experiences of peer victimization and teacher support in secondary school predict university enrolment 5 years later : role of school engagement / [Zkušenosti se šikanou a podpora učitele na střední škole předpovídají vstup na vysokou školu 5 let poté : role angažovanosti ve škole] / Eva Grew, Gülseli Baysu, Rhiannon N. Turner -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 92, č. 4 (December) (2022), s. 1295-1314.

Popsán je cíl, vzorek a metoda studie na téma školní šikana a podpora ze strany učitele a jejich vliv na rozhodnutí studovat na vysoké škole. Autoři zkoumali mechanismy, jak školní šikana a na druhé straně podpora učitele ovlivňují hlášení se na vysokou školu o 5 let později. Zkoumáno bylo více než 15 000 žáků (bílé pleti, tmavé pleti a Asiatů), kteří byli sledováni 3 roky na střední škole (věk 13 až 15 let) až ke vstupu na vysokou školu (18 let). Bylo zjištěno, že adolescenti zažívající šikanu měli menší aspiraci jít dále studovat, ale pomocí jim byla angažovanost a podpora ze strany učitele. Celkově se ukázalo, že šikana nemá významný dlouhodobý vliv na vstup na univerzitu a že aspirace jít studovat na vysokou školu bývá posílena školní angažovaností a podporou učitele na střední škole.

žák ; střední škola ; přechod ze střední na vysokou školu ; aspirace ; vysokoškolské studium ; šikanování ; učitel ; pomoc ; výzkum ; Severní Irsko ; angažovanost

<http://katalog.npmk.cz/documents/525989>

3.

Factors and experiences that influence school mobility for autistic students : a systematic review / [Faktory a zkušenosti, které ovlivňují přestupy autistických žáků do jiné školy : systematický přehled] / Hayley Mitchelson, Dawn Adams, Kate Simpson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 92, č. 4 (December) (2022), s. 1366-1383.

Článek se zabývá výměnou školy v případě autistických dětí. Ty mají mnohem více šancí změnit školu než jejich typicky se vyvíjející vrstevníci. Např. v Británii jsou speciální vzdělávací potřeby prediktorem k výměně školy. Je zjištěno, že velmi často si rodiče postižených dětí neuvědomují rizika, se kterými se autistické dítě setkává v běžné škole: jiná kultura školy, stres pro žáka i rodiče, špatná komunikace mezi školou a rodiči a další překážky. Článek představuje studii zabývající se tímto problémem. Zaměřuje se na výměnu běžné školy za jinou běžnou školu, výměnu běžné školy za speciální školu a běžné školy za domácí vzdělávání. Hlavními důvody přestupu jsou sociální zkušenosti dítěte a jeho bezpečnost, chování dítěte ve škole a jeho duševní zdraví a zkušenosti rodičů se stresem způsobeným vztahy mezi školou a rodinou.

postižený ; mentálně postižený ; mentální handicap ; autismus ; autistický jedinec ; vztah rodiče-škola ; vztah rodiče-učitel ; speciální vzdělávací potřeby ; speciální pedagogika ; škola ; speciální škola ; domácí vzdělávání ; Velká Británie ; přestup ; změna školy

<http://katalog.npmk.cz/documents/526012>

4.

(Inklusive) Bildung als Versuch(e) des Beheimatens : ein Fragment über getätigte Hoffnung und radikales Werden / [(Inkluzivní) vzdělávání jako pokus(y) o nalezení domoviny : fragment o uskutečněné naději a radikálním vývoji] / Robert Schneider-Reisinger -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Behindertenpädagogik : Vierteljahresschrift für Behindertenpädagogik und Integration Behinderter in Praxis, Forschung und Lehre -- ISSN 0341-7301 -- Roč. 60, č. 1 (2021), s. 27-40.

Příspěvek se zabývá konceptem vzdělávání jakožto vzorcem života pro každého a všechny, jež je v tomto ohledu možno chápat i jako výraz radikálního vývoje lidstva. Teorie vzdělávání se tak stává teoretickou praxí, naplněním idey, která je v příspěvku konkretizována imanentně, marxistickým pohledem. Vzdělávání lze podle autora příspěvku tudíž chápat jako sdílený prostor, jako „domovinu“, kterou lidé obývají společně podle svých možností. Inkluzivní vzdělávání si

podle tohoto konceptu lze představit jako permanentní snahu o to, aby prostřednictvím solidarity a dialogu obývali společnou „domovinu“ všichni lidé.

inkluzivní vzdělávání; vzdělávání; marxismus; teorie; koncepce; dialog; pozorování; společnost; ideje; solidarita

<http://katalog.npmk.cz/documents/526274>

5.

'Look after the staff and they would look after the students' cultures of wellbeing and mental health in the university setting / [„Pečujte o zaměstnance a oni se budou starat o studenty na univerzitě“, o jejich osobní pohodu a duševní zdraví] / Liz Brewster, Emma Jones, Michael Priestley, Susan J. Wilbraham, Leigh Spanner, Gareth Hughes -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 3-4 (April-May) (2022), s. 548-560.

Osobní pohoda vysokoškoláků je stále více vnímána jako problém, a protože se zvyšují požadavky na čas univerzitních pracovníků, vznikají obavy také o osobní pohodu zaměstnanců. Tyto dva požadavky jsou často vnímány jako opoziční, protože iniciativy na podporu pohody studentů vytvářejí další praktické a emocionální požadavky na čas a zdroje zaměstnanců. Předložený kvalitativní soubor dat o zaměstnancích univerzity a studentech získaný ve Velké Británii však ukazuje, že tomu tak být nemusí. Je potřeba začlenit kulturní a strukturální změny do celé instituce s cílem podpořit pozitivní výsledky pro celou univerzitní komunitu a usilovat o podporu udržitelného a efektivního akademického prostředí s celouniverzitním přístupem.

univerzita; student; vysokoškolský pedagog; vyučující personál; pedagogická činnost; vzdělávání; wellbeing; interpersonální vztahy; sociální interakce; meziskupinové vztahy; působení; upevňování; duševní zdraví; role učitele; Velká Británie

<http://katalog.npmk.cz/documents/526158>

6.

Pädagogisches Vokabular reloaded : auf dem Weg zu einer neuen Reflexionskultur / [Pedagogický slovník a jeho proměna : na cestě k nové kultuře reflexe] / Markus Rieger-Ladich -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 68, č. 1 (2022), s. 34-41.

V současné době, v souvislosti s "moralizací politiky", se mění slovník používaný v humanitních a společenských vědách. Kritika nového slovníku v prostředí akademické komunity upozorňuje na dva problémy: na jedné straně hrozí, že termíny, které mají označovat určitou tematickou oblast, ztratí svou přesnost, na druhé straně tendence psychologizovat a individualizovat krizové sociální jevy znamená, že jejich "řešení" se stále častěji hledá v individuálních obviněních.

V důsledku toho se vědecké rozpravy přibližují morálním diskurzům. Je zřejmé, že tento vývoj se dotýká i oblasti pedagogiky - mnoho pojmů, které jsou v současnosti předmětem intenzivních diskusí, se přímo vztahuje k pedagogickým vědám.

pedagogické vědy ; společenskovední předmět ; slovník ; morálka ; politika ; kritičnost ; terminologie ; individualizace ; sociální konflikt ; věda ; diskuse ; pojem

<http://katalog.npmk.cz/documents/526095>

7.

Ph.D. partnership : effective doctoral supervision using a coaching stance / [Ph.D. partnerství : efektivní školitelství studentů doktorandského programu pomocí koučování] / Jay Wilson, Wendy James -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 3-4 (April-May) (2022), s. 341-353.

Interakce mezi studenty doktorských programů a jejich vedením jsou páteří úspěšné doktorské práce. Práce supervizora musí být aktivní. Předložená studie představuje autoetnografický přístup (odborná reflexe vlastní biografické změny v určitém prostředí a období) při zkoumání toho, jak metoda koučování podporuje vztah pracovníků fakulty a studenta. Výsledky představují zkušenosti školitele a studenta při procesu psaní disertační práce a zahrnují využití koučovacích otázek, které jsou efektivní alternativou k výuce. Efektivní koučovací otázky plní tři klíčové účely: pomáhají studentům objasnit cíle, porozumět dopadům jejich práce a rozvíjet práci studenta. Pracovníci, kteří vedou doktorandy, mají příležitost zamyslet se nad minulou i současnou praxí a objevit způsoby, jak podporu studentů zlepšit.

vysoká škola ; terciární vzdělávání ; student ; další vzdělávání ; akademická hodnota ; doktorské studium ; doktorand ; spolupráce ; poradce ; mentoring ; koučování ; autorita

<http://katalog.npmk.cz/documents/526155>

8.

Praktiko-orientirovannoje obučeniye v vuze / [Prakticky orientovaná výuka na vysoké škole] / Kuračev, Dmitrij Gennad'evič, Kuračeva, Larisa Gennad'evna, Mal'kina, Ol'ga Viktorovna, Danilova, Tat'jana Vasil'evna -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitaniye : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 94, č. 7 (2022), s. 21-27.

Představeny jsou konkrétní úkoly prakticky orientovaného vzdělávání na vysoké škole při realizaci disciplíny Adaptace dítěte v předškolním výchovném a vzdělávacím zařízení. Článek nabízí analýzu připravenosti studentů na praktické činnosti a představuje nápady, jak ji zvýšit. Je zejména potřeba klást důraz na přeměnu znalostí na schopnost je analyzovat a prakticky využít, a vytvářet tak nové produkty. Důležité je i zvládat řešení širokého spektra konkrétních úkolů

v každé jednotlivé třídě, jako je vytvoření emocionálně-pozitivní atmosféry nebo psychologická práce s dětmi.

vzdělávání učitelů ; student učitelství ; učitelka ; mateřská škola ; chování učitele ; vztah učitel-žák ; řešení konfliktů ; emocionální adaptace ; zvládnání ; školní adaptace ; analýza ; praxe ; vysokoškolské studium ; Rusko ; připravenost

<http://katalog.npmk.cz/documents/525949>

9.

A sense of belonging at university : student retention, motivation and enjoyment / [Pocit sounáležitosti s univerzitou : udržení studentů, motivace a radost] / Megan Louise Pedler, Royce Willis, Johanna Elizabeth Nieuwoudt -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 46, č. 3-4 (April-May) (2022), s. 397-408.

Tématem článku je pocit sounáležitosti, začlenění a přijetí studentů univerzitou. Jsou prezentovány výsledky dotazníku (578 studentů), který byl vyvinut s cílem prozkoumat vztahy mezi pocitem sounáležitosti vysokoškoláků a dokončením studia. Výzkum naznačuje, že vysokoškolští studenti, kteří mají větší pocit sounáležitosti, mají tendenci mít vyšší motivaci, větší sebevědomí, vyšší úroveň akademické angažovanosti a lepší výsledky. Zároveň byl zjištěn významný rozdíl v míře sounáležitosti mezi studenty první generace vysokoškoláků v rodině a studenty, jejichž rodiče oba dokončili vysokou školu. Pocit sounáležitosti studentů je pro vysokoškolské instituce velmi důležitý pro snížení pravděpodobnosti předčasného ukončení studia.

vysoká škola ; student ; školní vzdělávání ; školní úspěšnost ; motivace učení ; radost ; spokojenost ; postoj studenta ; nedokončení studia ; ukončení školy ; výzkum ; výsledek výzkumu ; sounáležitost

<http://katalog.npmk.cz/documents/526138>

10.

Social withdrawal and academic achievement, intertwined over years? : bidirectional effects from primary to upper secondary school / [Jak jsou vzájemně propojeny sociální vyloučení a školní prospěch? : dvousměrný efekt od základní po vyšší střední školu] / Frode Stenseng, Eivind B. Tingstad, Lars Wichstrøm, Vera Skalicka -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 92, č. 4 (December) (2022), s. 1354-1365.

Sociálně vyloučené děti mají tendenci mít ve škole horší prospěch než jejich vrstevníci. Jak se tyto dva fenomény navzájem ovlivňují v čase? V obou se také projevuje genderový rozdíl. Cílem předložené studie bylo zjistit vztah mezi sociálním vyloučením a prospěchem u žáků od 6 do

14 let na základě výpovědí učitelů. Reprezentativní vzorek měl více než 800 respondentů. U chlapců ve věku 8 a 12 let zlepšující se prospěch předpověděl nižší míru vyloučení z kolektivu v horizontu následujících dvou let, zatímco zvyšující se míra sociálního vyloučení u desetiletých žáků předpověděla snížení jejich prospěchu během dvou dalších let. Žádný podobný vliv nebyl zaznamenán u dívek. Výsledky byly posuzovány ve světle teorie "potřeba někam patřit" a praktické závěry jsou diskutovány ve vztahu ke škole a k učitelům.

žák ; sociální vyloučení ; prospěch ; vztahy mezi vrstevníky ; působení ; věk ; dívka ; chlapec ; pohlavní rozdíl ; prognóza ; základní škola ; střední škola ; Norsko ; věk 6-14

<http://katalog.npmk.cz/documents/525991>

11.

Sociálna práca s agresívnymi deťmi v centre pre deti a rodiny v reedukačnom centre / [Social work with aggressive children in centres for children and families and re-education centres] / Roland Sivok -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 28, č. 4 (2022), s. 17-22.

Článek se zabývá sociální prací s dětmi a mládeží v centrech pro děti a rodiny a v reedukačních centrech z pohledu sociálního pracovníka a možnosti stabilizace projevů agresivity. Ta většinou pochází z hněvu a frustrace dítěte. Děti vychovávané v institucionálním prostředí jsou k projevům agresivity náchylnější, protože často pocházejí z problémových rodin, kde mohly projít nedostatečnou péčí a nevhodným přístupem ze strany rodiny. Do výchovného zařízení si tak přinášejí traumata, jejichž léčba nemá takovou kvalitu jako v podmínkách rodiny. Popsány jsou zkušenosti a teoretická doporučení na zvládnutí agresivity dětí a mládeže.

dítě ; mládež ; chování ; agresivita ; neúplná rodina ; riziková skupina ; péče o dítě ; nedostatek ; rodičovská deprivace ; zkušenost ; praxe ; terapie ; Slovensko ; institucionální péče ; traumatizované dítě ; doporučení

<http://katalog.npmk.cz/documents/526282>

12.

Špecifiká religiozity a morálky hlboko veriacej katolíckej mládeže / [Specifics of religiosity and morale of deeply believing Catholic youth] / Ondrej Štefaňak -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže -- ISSN 1335-1109 -- Roč. 28, č. 4 (2022), s. 43-64.

V současné sociologii náboženství je velká pozornost věnována fenoménu označenému jako příslušnost bez víry. Mnoho mladých lidí se nadále hlásí ke katolickému náboženství, ale zároveň by chtělo rozhodovat o vlastní víře nebo nevíře v různé doktrinární pravdy nebo morální normy

svého náboženství. Na druhé straně se určité procento mladých lidí nejen identifikuje s nějakým konkrétním náboženstvím, ale zároveň deklaruje hlubokou náboženskou víru. Předložená studie se snaží přiblížit náboženské a morální hodnoty silně nábožensky založených mladých katolíků na Slovensku. Pozornost je věnována rozdílům mezi slovenskou mládeží obecně, katolickou mládeží a silně religiózní katolickou mládeží. Studie se opírá o výzkumy religiozity a morálky mládeže v regionech Spiš, Liptov a Orava, kde 10% mladých katolíků deklaruje hlubokou náboženskou víru.

mládež ; náboženství ; víra ; morálka ; katolicismus ; hodnota ; hodnotový systém ; komparace ; výzkum ; Slovensko ; religiozita

<http://katalog.npmk.cz/documents/526315>

13.

Teacher-student relationships and adolescents' school satisfaction : behavioral engagement as a mechanism of change / [Vztah učitel-žák a spokojenost adolescentů se školou : behaviorální angažovanost a mechanismus změny] / Xu Jiang, Dexin Shi, Lue Fang, Raul Correa Ferraz -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 92, č. 4 (December) (2022), s. 1444-1457.

Vztah učitel-žák je často spojován s různými aspekty žákova fungování ve škole včetně jeho sociálně-emočního wellbeingu. Předložená studie analyzovala dlouhodobá data, aby zjistila, jestli behaviorální angažovanost ve třídě je potenciálním mechanismem změny, která vysvětluje, jak vztah učitel-žák ovlivňuje spokojenost žáka ve škole. Žáci jedné střední školy na jihovýchodě USA vyplňovali sebehodnotící dotazník v průběhu 18 měsíců. Bylo zjištěno, že vztah učitel-žák byl pozitivně propojen s pozitivním chováním a angažovaností ve třídě a že pozitivní chování ve třídě plně zprostředkovává dlouhodobý vztah mezi učitelem a žákem i spokojenost žáka ve škole. Proto je možné upevnováním tohoto vztahu zlepšovat pozitivní chování ve třídě i spokojenost žáků ve škole.

žák ; vztah učitel-žák ; spokojenost ; působení ; emoce ; sociální interakce ; vztahy mezi vrstevníky ; chování žáka ; adolescent ; výzkum ; školní prostředí ; klima třídy ; wellbeing ; longitudinální výzkum ; Spojené státy americké ; angažovanost

<http://katalog.npmk.cz/documents/526036>

14.

When closeness is effortful : teachers' physiological activation undermines positive effects of their closeness on student emotions / [Když se blízkost zdá nucená : tělesná aktivace učitelů podkopává pozitivní efekt jejich blízkosti na emoce studentů] / Tim Mainhard. Monika H. Donker, Tamara van Gog -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 92, č. 4 (December) (2022), s. 1384-1402.

Představená studie se zabývala interpersonální blízkostí mezi učitelem a žákem a pocity, které v žácích tato blízkost vyvolává. Pracovala s předpokladem, že někdy může být učitelovo chování žákům nepříjemné, např. když se do přátelského a vřelého chování k nim nutí nebo když jeho chování postrádá opravdové emoce. Zkoumán byl vztah mezi učitelovým tělesným úsilím spojeným s vyjádřením blízkosti a emocemi studentů soustředěnými na dění ve třídě během jedné konkrétní vyučovací hodiny. Měřen byl tlukot srdce u zkoumaných učitelů jako indikátor tělesného úsilí, a studenti hovořili o svých pocitech a přijímání učitelova chování na konci hodiny. Předpoklad, že nucené a neupřímné vyjadřování interpersonální blízkosti mezi učitelem a žákem může vyvolat negativní pocity, se ukázal jako pravdivý.

učitel ; střední škola ; vztah učitel-žák ; interpersonální vztahy ; stres ; měření ; emoce ; vnímání ; vnímání ostatních ; výzkum ; Nizozemsko ; srdce ; indikátor

<http://katalog.npmk.cz/documents/526034>

15.

Zum Zusammenspiel von Selbstwert, sozialer Herkunft und kognitiven Fähigkeiten für die Vorhersage des Bildungs- und Berufserfolgs im Erwachsenenalter / [K souhrě sebeúcty, sociálního původu a kognitivních schopností pro predikci úspěchu ve vzdělávání a povolání v dospělosti] / Michael Becker, Jürgen Baumert, Julia Tetzner, Jenny Wagner, Kai Maaz, Olaf Köller -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 67, č. 5 (2021), s. 682-702.

Predikce socioekonomického úspěchu v dospělosti je jedním z ústředních témat společenskovedního výzkumu. Příspěvek se věnuje významu sebeúcty a její interakci se sociálním zázemím a základními kognitivními dovednostmi v raném dospívání; zkoumá, jaký význam má sebeúcta v tomto věku pro pozdější úspěšnost ve vzdělávání a v povolání. Přináší výsledky longitudinální studie s názvem Vzdělávací trajektorie a psychosociální vývoj v dospívání a mladé dospělosti s vývojem od 12 do 31 let. Byl zjištěn jistý pozitivní interakční efekt mezi sebeúctou a socioekonomickým zázemím pro predikci úspěchu ve vzdělávání. Tento interakční efekt by ovšem mohl být vysvětlen také interakcí mezi socioekonomickým zázemím a základními kognitivními dovednostmi. Interakční efekt mezi zmíněnými faktory však nebyl zjištěn v případě úspěšnosti v povolání.

sebeúcta ; sociální původ ; poznávací schopnost ; socioekonomický status ; prognóza ; úspěch ; úspěch v povolání ; společenskovední studium ; výsledek výzkumu ; longitudinální výzkum ; puberta ; dospělý ; věk ; vzdělávání ; psychický vývoj ; interakční efekt ; věk 12-31

<http://katalog.npmk.cz/documents/526093>